

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ,
АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ В СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНІЙ СИСТЕМІ
УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ»**

*Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції,
присвяченої пам'яті професора, заслуженого працівника вищої школи
Дмитра Мусійовича Фесенка*

ПОЛТАВА 2023

УДК 657

Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством : Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції. Частина 1. м. Полтава, 30 – 31 березня 2023 р. Полтава, 2023. 845 с.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Голова організаційного комітету:

КАНЦЕДАЛ НАТАЛІЯ – к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Секретар організаційного комітету:

ЛЕГА ОЛЬГА – к.е.н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Члени організаційного комітету:

ГНАТИШИН ЛЮДМИЛА – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

МАЛИШКІН ОЛЕКСАНДР - д.е.н., професор, САРА, експерт з обліку та оподаткування

ПЕРЕРВА ПЕТРО - д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

СЛАВКОВА ОЛЕНА - д.е.н, професор кафедри бухгалтерського обліку, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Сумського національного аграрного університету

СУК ПЕТРО - д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»

ВОРОНЬКО-НЕВІДНИЧА ТЕТЯНА - к.е.н., доцент, завідувач кафедри менеджменту ім. І.А. Маркіної Полтавського державного аграрного університету

ГУБАРИК ОЛЬГА - к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою Дніпровського державного аграрно-економічного університету

КАРПОВА ВЛАДА - к.е.н, доцент кафедри митної справи і фінансових послуг Харківського національного економічного університету ім. Семена Кузнеця

ПРОКОПИШИН ОКСАНА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

ПРИЙДАК ТЕТЯНА– к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

РИЛЄЄВ СЕРГІЙ - к.е.н, доцент, доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування Чернівецького торговельно-економічного інституту Державного торговельно-економічного університету

ЯЛОВЕГА ЛЮДМИЛА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування

Конференція присвячена пам'яті видатного науковця, Заслуженого працівника вищої школи Української РСР, професора Дмитра Мусійовича Фесенка. У збірнику матеріалів науково-практичної конференції розміщено результати досліджень вітчизняних науковців, присвячених актуальним проблемам та перспективам розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством.

© Автори, 2023

© Кафедра обліку і оподаткування, 2023

© Полтавський державний аграрний університет, 2023

ПІСОЦЬКА Є.Ю., Науковий керівник – РАГУЛІНА І.І.	
ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ.....	255
ПРИЙДАК Т. Б., ЧП Л. О., ЧЕПУРНА А. Л.	
ОБЛІК НАРАХУВАННЯ АМОРТИЗАЦІЇ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ.....	258
ПРОКОПЕНКО М.Д., Науковий керівник – БАНЕРА Н.П.	
ОЦІНКА ТА ВИЗНАННЯ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ.....	263
ПРОКОПИШИН О. С., ТРУШКІНА Н. В.	
ГУМАНІТАРНА ДОПОМОГА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ: ОБЛІКОВИЙ АСПЕКТ.....	265
ПРУЧАЙ С.М., Науковий керівник – КОВАЛЬ М.І.	
ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ ТА ЇХ РОЛЬ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	268
ПУЖАЙЛО Д. А., ПОЛЩУК А. М., Науковий керівник - ЛЕГА О. В.	
УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ДОХОДІВ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	271
РАГУЛІНА І.І.	
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ РАЦІОНАЛЬНОГО ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	275
РАДІОНОВА Н. Й.	
ЗДІЙСНЕННЯ ЗОВНІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ.....	278
РИЛЄЄВ С. В., ДМИТРЮК Д. Д.	
ОКРЕМІ АКСПЕКТИ СУДОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	281
РОМАНЕНКО Т.В., Науковий керівник – КРИШТАЛЬ Г.О.,	
ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	284
РУБАЙКО Є. А., Науковий керівник – НЕЖИВА М. О.	
РОЛЬ АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	287
РЯСА В., КОТЕНКО З., Науковий керівник - ЛЕГА О. В.	
КУРСОВІ РІЗНИЦІ: ПОРЯДОК ВИЗНАЧЕННЯ ТА ВІДОБРАЖЕННЯ В ОБЛІКУ.....	290
SAVCHUK A. R., Scientific supervisor – MOSHKOVSKA O. A.	
ADVANTAGES AND DISADVANTAGES OF ACCOUNTING BY AN AUDIT FIRM.....	293
СЕБРО О.О., Науковий керівник – ПРИСТЕМСЬКИЙ О.С.	
ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА.....	297

РИЛЄЄВ С. В., к.е.н, доцент, доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування
ДМИТРЮК Д. Д., здобувач вищої освіти

Чернівецький торговельно-економічний інститут

Державного торговельно-економічного університету, м. Чернівці

ОКРЕМІ АСПЕКТИ СУДОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Актуальність. Сьогодні важко уявити види та масштаби економічних втрат, викликаних повномасштабною військовою агресією проти суверенної України: падіння обсягів ВВП, зростання інфляції, дефіцит бюджету, зростання зовнішнього та внутрішнього боргу, безробіття та міграція робочої сили ...

Нинішня та післявоєнна відбудова України потребує значних обсягів як внутрішніх так і зовнішніх інвестицій. Наразі вже багато країн й компаній оголосили про участь у відбудові економіки, міст, галузей та регіонів нашої держави. Проте нерідко інвестиційні процеси супроводжуються економічними правопорушеннями і як формами їх прояву – злочинами.

Результати дослідження. Економічні злочини – різновид злочинів, здійснюваних у процесі професійної діяльності в рамках і під прикриттям законної економічної діяльності з використанням легальних економічних інститутів (правил, форм, процедур) [1].

Економічні злочини класифікуються за різними ознаками (рис. 1).

Класифікація економічних злочинів				
За сферою економічної діяльності				
Господарювання та підприємницька	Виконання бюджету	Оподаткування	Обслуговування населення	
Захист від монополізму та недобросовісної конкуренції			Приватизація	
За формами прояву				
Монопольні злочини	Шахрайство	Цифрові махінації	Фіктивні організації	Навмисна неточність в опису товарів
Фальсифікація документів бухгалтерського та податкового обліку		Порушення ергономічних вимог і стандартів		Нечесна конкуренція
Фінансові правопорушення та ухилення від податків		Митні правопорушення	Біржові та банківські правопорушення	
Валютні махінації	Відмивання злочинно отриманих грошей та власності		Махінації з цінними паперами	

Рис. 1. Класифікація економічних злочинів за основними ознаками [1; 2, с. 125-126; 3, с. 73]

В процесі здійснення інвестиційної діяльності суб'єктами господарювання може спостерігатися весь аспект економічних правопорушень, наведених на

рис. 1. Але все ж таки окремо відзначимо:

- відмивання коштів пов'язані з операціями по незаконному виведенню грошей за кордон та інвестування з офшорних зон;
- підозрілі операції нерезидентів та резидентів з цінними паперами;
- шахрайство з будівництвом житла для населення;
- фальсифікація та підробка бухгалтерських та податкових документів;
- корупційні схеми щодо отримання тендерів на реалізацію державних та регіональних інвестиційних проектів та програм;
- завищення інвестиційних витрат та приховування інвестиційних доходів;
- розкрадання бюджетних коштів, спрямованих на реалізацію інвестиційних проектів та програм тощо.

Важливу роль в системі економічного контролю інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання відіграє судово-економічна експертиза (СЕЕ), яка само по собі не може існувати поза цивільних або кримінальних справ, що виникають у процесі досудового розслідування або судового розгляду.

Предметом СЕЕ інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання виступають фактичні дані (інформація) щодо допущених економічних правопорушень в процесі її здійснення.

Об'єктами СЕЕ інвестиційної діяльності є первинні документи, реєстри бухгалтерського обліку, фінансова, статистична й податкова звітність, розрахунки показників ефективності й ризикованості, інші документи що містять достовірну інформацію, яка стосується предмету СЕЕ.

Зазначимо, що предмет та об'єкти СЕЕ виходять за рамки облікового поняття «інвестиційна діяльність», а обумовлені її складовими, що визначені в Законі України «Про інвестиційну діяльність».

Враховуючи різноманіття складових інвестиційної діяльності (об'єкти, суб'єкти, інвестори, учасники, законодавство, джерела фінансування тощо) СЕЕ може проводитися за всіма видами експертних спеціальностей: 11.1 «Дослідження документів бухгалтерського, податкового обліку і звітності»; 11.2 «Дослідження документів про економічну діяльність підприємств і організацій»; 11.3 «Дослідження документів фінансово-кредитних операцій».

Крім цього, у процесі розслідування або судового розгляду кримінальних та цивільних справ у сфері економіки та інвестиційної діяльності можуть паралельно або одночасно призначатися й інші види судових експертиз:

1. Експертиза у сфері інтелектуальної власності, зокрема за спеціальністю 13.9 «Економічна експертиза у сфері інтелектуальної власності» (при реалізації інноваційних та інтелектуальних інвестицій);

2. Будівельна технічна, земельно-технічна, пожежно-технічна, оціночно-будівельна, оціночно-земельна тощо (інвестиції у капітальне будівництво).

Отже постановою органів досудового слідства або ухвалою суду можуть бути призначені: однопредметні, комісійні та комплексні судові експертизи.

Потреба у проведенні судово-економічних експертних досліджень

інвестиційних процесів виникає, насамперед, при створенні конфліктних ситуацій у сфері інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання, зокрема, з порушеннями чинного законодавства України.

Багатогранність та множинність різноманітних аспектів здійснення інвестиційної діяльності вимагає від судових експертів відповідних професійних знань, навичок та вмінь.

Крім цього, судовий експерт має знати нормативно-правову базу, що регулює в цілому здійснення інвестиційної діяльності, а також окремі її аспекти. При цьому в своїх експертних дослідженнях він має застосовувати ті норми законодавства, що діяли на момент здійснення економічного правопорушення. А це вимагає постійного перебування у курсі та моніторингу останніх змін у діючому законодавстві України.

Отже на підготовчій стадії експерт здійснює підбір нормативно-правових актів, які мають бути досліджені у процесі СЕЕ інвестиційної діяльності:

1. Законодавство у сфері інвестиційної діяльності та захисту прав інвесторів.

2. Правова база регулювання фінансово-кредитних операцій

3. Чинні законодавчі акти у сфері та операцій з цінними паперами.

3. Нормативно-правові акти у сфері бухгалтерського обліку та оподаткування.

4. Порядок, Методика, Методологія та Методичні рекомендації оцінки, у т.ч. ефективності, інвестицій в різні проекти, об'єкти, регіони, галузі, підприємства за видами економічної діяльності тощо.

5. Інша нормативно-правова база.

Висновки. Враховуючи сучасний стан економіки України, а також перспективи її післявоєнної відбудови завдяки залучення іноземних та вітчизняних інвестицій, констатуємо факт зростання ролі СЕЕ, як форми контролю за інвестиційною діяльністю суб'єктів господарювання.

Виходячи з цього, виникає необхідність удосконалення правових, організаційно-методологічних та процесуальних засад проведення СЕЕ в цілому, а також у сфері інвестиційної діяльності.

Крім цього, важливу роль у підготовці судових економічних експертів та набуття ними фахових й інтегральної компетентностей відіграють вищі навчальні заклади.

Список використаних джерел:

1. Енциклопедія сучасної України / ред. кол. [І. М. Дзюба](#) та ін. Київ : [Інститут енциклопедичних досліджень НАН України](#), 2009. Т. 9 : Е–Ж. 711 с. URL : <https://esu.com.ua/article-18798> (дата звернення: 18.03.2023)
2. Антипов В. І. Тіньова економіка та економічна злочинність: світові тенденції, українські реалії та правові засоби контролю (теоретико-методологічні узагальнення). Вінниця : ДП ДКФ, 2006. 1039 с.
3. Палешко Я. С., Кубецька О. М., Остапенко О. М. Поняття та класифікація злочинів, пов'язаних з економічною сферою. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. 2020. № 5. Т. 31 (70). С. 70-75.

